

ELŐFIZETÉS.
 A NYEREN ES VIDEKEN
 Évre — 800 kor.
 Évre — 160 kor.
 Egy negyed évre 75 kor.
 Egy hóra — 25 kor.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesül
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 52.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 Boulevardul Regele Fer
 and L. (József főh. ut 2.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
 Stauber József.

Csütörtök, június 24.

Lefőzte a világot

a márka. Európa minden pénzügyi kapacitása hónapok óta azon spekulál, miképpen lehetne a mindjobban leromló valutát menteni, javítani, a papírpénz-rongyot ismét pénzzé tenni és amíg az ankétok, a megbeszélések, a nagyképiuskodések és önző érdekek nem tudnak szegeletre jutni, addig a márka szépen, lassan, titokban, csendesen megmenti önmagát és az egész német birodalmat. Pénzügyi szaklapok most lebbentik fel a titkot, azt a raffinált és feltétlenül ügyes módot, amelylyel a német pénzpiac megmentette a márka becsületét. A hírek szerint a berlini Rothschild csoport trükkje az egész. A Rothschild-csoport pénzügyi kapacitásai leültek az íróasztal mellé és pontosan, fillényi pontossággal kiszámították, mennyi a márkának a reális belértéke. Kiszámította a német, mit ér a német bányá, mit a humus, mit a zöklombos erdő és minden vagyon, mit ér a német polgár teherbírása. Ebből a vagyonszösszegekből levonta a hadisarcot, a kiadásokat, az adósságokat és az eredmények a márkák számára elosztva megadta a márka reális belértékét. Ennek a számnak birtokában a Rothschild-csoport összevásárolta a külföldi piacon kapható összes márkákat. Eképpen okoskodott: mit ér a német kapital kasszájában, tehát urált idegen valuta, ha annak egyetlen egységért tömegtelen hazai egységet vehetnek? Nekem nem ér semmit, a főzsdének, hiszen maga a főzsde mondja — igen sokat. Eladta idegen valutáit és kapott érettük rengeteg márkát, mondhatni, megkapta érte az összes márkát, ami a külföldi piacon lézengett és nagy kinalatával rontotta a márka vásárló erejét. Értékét. Ma az a helyzet, hogy nem lehet márkát kapni és Németország nem exportál másképpen, csak márka ellenében. És az a Németország, amely porom olcsón összevásárolta összes pénzét, most ártt kap azért a pénzért, amelyért napokkal ezelőtt mit sem adtak, amit a külföldi főzsdén berekkel ezelőtt még vásárlásra mértek. A pénz nem ártt, mint ahogy minden logika és törvény ellenére a valuta-spekuláció mostantájt hiszi, hanem váltó, amelyet be kell váltani. Addig, amíg másnak el vagyok adósodva, nincs vagyonom. Németország beváltotta összes adósságait és akinek orvosság, vegyi szer, papiros, cukor és szén kell, az most drága pénzzel fizet, míg tegnap kegyesen egy csomó régi váltót dobott oda érettük. Le a

kalappal! Németország jól csinálta, amit csinált és alig hogy felkelt a deresről, bizonyosságot tett

arról, hogy életre való és megáll még így is a verseny, kíméletlen küzdelmében.

A félmilliárdos valutasikkasztás újabb eseményei.

Budapest. Szegeden látták utoljára Jellinek Mortont, a miniszterelnökség miniszteri titkárát és sok jel arra enged következtetni, hogy szándékosan tévútra vezetik a nyomozó hatóságokat. Ma már arról is kezdenek beszélni, hogy Jellinek, amikor a Tiszán csónakon átevezett, a szerb őrség agyonlőtte és akadt egy tanu, aki két holttestnek a Tiszába való bedobását is látta. Szegeden utoljára Létay Gusztáv a Magyar Unio Bank igazgatója beszélt a valutaszedelgővel. A direktor előadása szerint azért kísért Szegedre Jellinek, mert félt a nagy összegű pénzzel őt egyedül utjára engedni. Jellinekkel való ismeretsege onnan keletkezett, hogy Létay felesége Perczel Sári a Királyszínház volt primadonnája Jellinek édesanyjánál Lándt Marcella operanékesnőnél vett énekleckéket. A titkár hivatkozott arra, hogy egy antant tiszt szállít neki valutát, aki Stead ezredes bizalmas embere. Szegeden Létay Jellinekkel el akarta kísélni az antant misszióhoz, mire ő kijelentette, hogy az illető antant tiszt nem engedi meg, hogy bárki is tudjon létezéséről. Jellinek a szállóból reggel kilenckor távozott, azóta nem látta. Délután fél háromig várt és mert Jellinek nem jelentkezett, elment az antant misszióhoz, ahol megtudta, hogy Jellinek ott egyáltalán nem ismerik. Ez Létay igazgató előadása, aki hatalmas összeggel szerepelt a valutaszetben. Ezzel szemben jó forrásból eredő értesülés szerint Létay és Jellinek együtt érkeztek Szegedre, ahol ugyanabban a szállóban béreltek lakást. Este lefeküdtek és abban állapodtak meg, hogy reggel találkoznak. Az éjszakát mindketten a hotelben töltötték, Létay igazgató azonban későn ébredt és mire Jellinek felkérésére indult, tudta meg, hogy Jellinek már elhagyta Szegedet. Jellinek a Budapest felé induló vonattal aznap reggel Budapestre jött és onnan nyomban

folytatta útját Bécsbe. Az utóbbi napokban többen látták Jellinek Bécsben.

(Titokzatos távirat.)

Bonyolulttá teszi az ügyet az a távirat, amelyet ma találtak Jellinek Morton iratai között. A távirat Temesvárról jött és az újszagedi állomásra rendelik benne Jellinek Mortont. A távirat aláírása „Atta.” Az aláírás megjelentése nagy fejtörést okozott, végül azonban kiderült, hogy a Reuter-ügynökség bécsi megbízottját Atternek hívják és ismerőse Jellineknek. Valószínű, hogy a táviróállomás az Atter szót Attának vette. A Jellinek-család megbízott ügyvédje ma reggel azt állította, hogy ő tegnap Bécsben időzött, ahol érdeklődött Atter iránt, aki azonban már nem volt Bécsben és állítólag Budapestre utazott. Nagyban dolgozik a fantázia, nevek vannak forgalomban, előkelő társadalmi állásu emberek, emlegetnek aktív politikusokat, volt minisztereket, magasrangú állami tisztviselőket, bankárokat, bankházakat, kereskedőket, gyárosokat, magánosokat, beszélnek egy virágárus lányról, aki 18.000 koronát bízott Jellinek kezére, sőt tudnak egy miniszteriumbeli gépirónőről, aki keservesen összekuporgatott 2000 koronáját fektette be a rejtelmes valuta svindlibe. Ma már mint elmebeteg is szerepel Jellinek Morton, találtak egy június 12-ről keletkezett törvényeségi orvosszakértő véleményt, amely azt mondja, hogy Jellinek Morton nem épelméjű. Állítólag a miniszteri titkárral élénk összeköttetésben volt a bécsi Freund tanár, aki már nyolc évvel ezelőtt megállapította

Jellinekről, hogy beszámíthatatlan. Most egyszerre nagyon sok fontos ember jelentkezik, tudnak arról, hogy Jellinek *brilliansban hausse és márkában baisse* spekulációval minden üzletére ráfizetett és amikor a differencia már sok millióra rugott, megkezdte az olcsóbb valutakinálgatással a hőlabdázást és a megszédített emberek félmilliárdjával megszokott. Ma nyilatkozik Friedrich István volt miniszterelnök, Pekár Gyula, Heinrich Ferenc volt kereskedelmi miniszter, Pallavicini György gróf, Matyasovszky György főkapitány, kiknek nevét egyes lapok a valutafüggyel kapcsolatban felemlítették. Mindannyian cáfolnak és kijelentik, hogy a hírek nem felelnek meg a valóságnak. A magyar építobank rt. viszont azt jelenti ki, hogy összes érdekeltsége mindössze 300 ezer márka vétel volt a erre az összegre az intézettel szemben kötelezett feleknél fedezete van. Nyilatkozik Stead angol ezredes is, kijelentve, hogy Jellinek Mortont nem ismeri, vele soha összeköttetésben nem állott, s végül tiltakozott a személyéhez fűzött kombinációk ellen Atter, a Reuter-ügynökség bécsi megbízottja is.

(Jellinek büntársai.)

A Jellinek ellen megindult eljárás csalás és sikkasztás miatt folyik. A rendőrségen már összeállították a vele összeköttetésben volt ügynökök névsorát, akiket kihallgatnak. Ezek vallomásából kerül majd ki a károsultak névsora is. Jellinek brillians: vásárlásainál főügynöke egy Székely nevű közvetítő volt, akit azonban nem lehetett kihallgatni, mert Székely is eltűnt a fővárosból. A rendőrség a károsultak ellen is eljárást indít, mert véleménye szerint a károsultak valutasempészek. Már jelentkezett is a rendőrségen az első károsult, Dr. Greguss Andor ügyvéd tette meg a feljelentést.

A Symplon személyzetének visszaélései.

Timisoaráról (Temesvár) jelentik: A Symplon vonat személyzetének visszaélései ellen az itteni kereskedelmi és iparkamara felírt az ipari és kereskedelmiügyi miniszterhez. A kamara felterjesztésében reá mutat arra, hogy az utasok egy Timisoarott, mint Bucurestben

csak abban az esetben juthatnak a Symplon vonaton hátfőhelyhez, ha 500 lejj terjedő borraivalókkal nyertik meg a nemzetközi hálokocsitársaság alkalmazzottának kegyét. A kamara kéri a minisztert, hogy erélyes rendszabályokkal szüntesse meg ezeket a visszaéléseket.

Haidu József ügyfele nevében, aki Teutsch Simon tőzsdeügynök ajánlatára két millió koronát bocsátott Jellineknek. Második feljelentés akadt, a többiből még hiányzik a batorság. Különös súlyt helyes a rendőrség Létay Gusztáv részletes kihallgatására, mert az elutasításra raggolt Jellinek levelet írt s ezt egy csomaggal együtt, a melynek formája olyan volt, mint ha pénzt tartalmazna, Létay Gusztáv névre címezve, átadta a szoba-

leányának azzal, hogy az érte jövének adja azt át. Közben csengettek s így Jellinek személyesen adta át az ismeretlennek a csomagot a levéllel együtt. Ezzel az ismeretlennelült kocsi Jellinek, a pályaudvarra hajtatott, ahol Létayval találkozott. A titokzatos csomag ügyében a rendőrség házbátást is fogantatott egy Andrassy-utcai palotában, de ennek eredménye még ismeretlen.

tálni fogják a magyar utasokat: nem segédkeznek a podgyász szállításnál.

(Elejtették a bojkottot.)

Bécs. Az amsterdami nemzetközi szakszervezeti kongresszus Magyarország elleni bojkottmozgalomban nagyjelentőségű fordulat történt. A kongresszus ugylátszik, a legutóbbi magyarországi események hatása alatt, elejtette a bojkott tervét. Erre vall az az értesítés, amelyet a kongresszus tegnap táviratilag küldött a magyar belügyminiszteriumnak. Ebben utolsó felhívást intéz minden terrorista eljárás azonnali beszüntetésére és a munkásmozgalom szabad fejlődésének biztosítására. Berlini jelentés szerint még ezt megelőzőleg a svájci szakszervezeti tanács manifesztumot tett közzé, amely kijelentette, hogy a svájci vasutasok a Magyarországgal szembeni bojkottban nem akarnak aktív résztvenni. Ha erre később szükség lenne, ezután hoznak róla határozatot. Bécsi jelentés szerint Németországban azonnal postafelmondások, akik nem tartoznak a szociálista szervezetekbe, most elhatározták, hogy a Magyarországgal szembeni bojkottban nem vesznek részt és fenntartják a forgalmat Magyarországgal. Ezzel szemben a bukaresti szociálisták elhatározták, hogy résztvesznek a bojkottban. Az Averescu-kormány azonban helytelenítette a szociálisták állásfoglalását. Mostan mindez az amsterdami kongresszus határozata folytán tárgyalománnyá vált.

Esküt vesznek ki az orvosoktól.

A városi főorvosi hivatal rendeletet kapott az egészségügy részéről, a melyben felhívják Aradváros főorvosát, hogy ha lehet, legrövidebb időn belül az összes Aradon működő orvosoktól vegye ki az esküt. A rendelet kifejezetten vonatkozik az összes magánprakszist folytató és közintézményeknél állásba levő orvosokra. Arra nézve még nem történt intézkedés, hogy mikor és ki veszi ki az esküt az orvosoktól.

A kereskedelmi iskola.

Még a volt kormányzótanács rendeletileg közölte Arad városával, hogy a város gondozásában levő két kereskedelmi iskolát csak bizonyos feltételek mellett hajlandó tovább is államsegélyben részesíteni. Ennek a kérdésnek megvitatására gyűlt össze ma délután a női és fiú felső kereskedelmi iskolák felügyelő bizottsága. A női kereskedelmi nézve úgy határozott a bizottság, hogy a jövőben is a régi fenntartók, vagyis a kereskedők köre és a kereskedelmi és iparkamara tartják fenn az iskolát, a fiú kereskedelmi nézve úgy határozott a bizottság, hogy, a gyakorlati élet követelményeinek megfelelő módosításokat terjeszt elő a kormányzó tanácsot helyettesítő likvidáló bizottságnál amelynek leglényegesebb változása az, hogy a román nyelv tanítása mellett a román kereskedelmi levelezést is tanítsák annyi heti órában, hogy az intézetből kikérülő diákok az állam nyelvét írásban és szóban folyékonyan bírják.

— UJ SZER AZ ÁLMATLAN-SÁG ELLEN. Heinrich Rezső dr., müncheni ideggyógyorvos új és hathatós gyógymódot talált fel az álmatlanság leküzdésére. Ez a gyógymód abban áll, hogy az álmatlanságban szenvedő pácienseknek okszidálatlan foszforsót adjon, mely jótékony álmot produkál. Az eddigi álomszerek bágyadtságot eredményeztek, a foszfobion ellenben felfrissíti a testet és a szellemet, eltüntet az álmatlansággal járó idegességet, fokozza az agyműködést és este meghozza az álmot. Heinrich dr. módszere fényesen bevált.

Arad közbiztonsága.

Az aradi államrendőrség új vezetője Grilla Ovidiu rendőrprefektus ma délelőtt hosszabb tanácskozást folytatott a város vezetőivel az éjjeli vagyon és személybiztonság erősítése céljából. A megbeszélésen úgy határoztak, hogy jövőben Arad minden utcáját éjjel 3 óráig világítják. A rendőrprefektus ezután is figyelmezteti a közönséget, hogy az áramszolgáltatás kitolása ellenére éjjeli egy órában túl magánlakásokban ne fogyasszák a villanyt, mert akiktől tetten érnek, szigorúan megbüntetik.

A botbüntetés törvényeinek részletei.

BUDAPEST. A nemzetgyűlésen Ferdinánd igazságügyminiszter előterjesztette törvényjavaslatát a vagyon, az erkölcs és a személy fokozott büntetőjogi védelméről. A törvényjavaslat megjelölésén felhatalmazza a bíróságokat, hogy megfelelő büntetés céljából bizonyos vétségeket elrettentő példának a szabadságvesztés büntetése helyett, vagy mellett, botbüntetésre is köthessenek. De csak abban az esetben, ha a vádlott személy életveszélyt és az adott eset körülményei — nevezetesen a vétség elkövető csökönysége, erőszakossága, a tett elkövetésekor tanúsított bebizonyított mértékűen hasznosítása és lelkiellenérzékeltensége — nem torolható meg más törvényszerinti büntető eszközzel. A törvényjavaslatnak célja lopások és egyéb a közbiztonságot veszélyeztető bűncselekmények megtorlása. Ezek az intézkedések csak egy esztendőre szólnának, egy év múlva önmagától elvesztik hatályukat. A botbüntetés csak a törvényjavaslatban felsorolt esetekben és csak férfiak ellen alkalmazható. A bot-

büntetés száma a huszonötöt nem haladhatja túl. Felmentéknél a legkisebb botbüntetés tíz, fűkoruaknál öt botbüntetés. A büntetés végrehajtása előtt kötelező az orvos vizsgálat és csak abban az esetben engedélyezhető, ha az orvos véleménye szerint a büntetés nem veszélyezteti az elítélt egészségét. A botbüntetés végrehajtása a nyilvánosság kizárásával történik. Jelen kell lenniük azonban a bíróság és az államügyésznek egyik tagjának. A botbüntetés azonnal felfüggesztendő, mielőtt továbbfolytatás az elítélt egészségét veszélyeztetné. A botbüntetés végrehajtása alkalmazandó a katonai bíróságok hatáskörébe tartozó személyekkel szemben is. A botbüntetés igénybe vehető bebörtönzöttekkel szemben legyelel vétségként is.

Homonnai képviselő a botbüntetés mellett szólal fel. Különösen árdágitókkal szemben óhajtja behozni és javasolja, hogy makacs visszaeső árdágitókkal szemben a halálbüntetés is alkalmazható legyen.

A Magyarország elleni bojkott.

(Az amsterdami kongresszus legújabb határozata.)

BUDAPEST. „Az Újság” című lap szerkesztősége vasárnap éjjel tizenkét óra után telefonon felhívta a lap bécsi szerkesztőségét, a bécsi telefonközpont azonban megtagadta a kapcsolást. Ebből következtethető, hogy a bojkott a tervezett rendszabályok szerint az egész vonalon megkezdődött. Magyarország hírszolgálatát ezentúl csupán a cseppeli szikratávíró állomás bonyolítja le. A magyar kormány intézkedett, hogy az Ausztria felé irányuló tranzit forgalmat a bojkott kezdetével azonnal beszüntessék. Innen magyarítható, hogy a bécsi lapok napok óta vezércikknek a bojkottról és megállapítják, hogy emiatt elsősorban Ausztria fog szenvedni. Az Újság bécsi szerkesztőségének utolsó telefonjelentése szerint minden pályaudvaron látszik, hogy az új folyamán valami rendkívüli készül. Délután még akadálytalanul elfogadták a szállítmányokat és menetrend szerint indították a vonatokat, de a bécsújhelyi állomáson és a déli vasút állomásain már az este ellenőriztek minden waggont s azokat a waggonokat, amelyekben magyar áru volt, „Magyar. nicht expediert!” felírással jelölték meg. Az állami hivatalokban valószínűleg minden egyes hivatalnok politikai érzületére bízzák, hogy támogatja-e a bojkottot.

BÉCS. A bécsi közvélemény súlyos gondokkal tölti el a magyar ellenbojkott híre. A magyar kormány már is visszatartott kétszáz waggon buzát és kétszáz waggon tengerit, ezzel akarván válaszolni a bécsújhelyi husz waggon cukor visszatartására. Ugyancsak visszatartotta a kormány az Ausztria részéről Romániában vásárolt és magyar kikötőkben levő 52 millió korona értékű gázolajat. Beavatott helyről szerzett értesülés szerint a bojkottot egyelőre nyolc napra tervezik s ha a külföldi szakszervezetek nem kapnak garanciát, úgy szigorú bojkott következik, amely a személyforgalomra is kiterjed. Ebben az esetben mindenféle forgalmat megszüntetnek Magyarországgal. Az Achterblatt arról is ír, hogy az amsterdami szakszervezetek egye-

sülése mérsékelte a bojkott megszüntetésére vonatkozó feltételeit, úgy, hogy a meggyezés lehetőségének útja nyitva van. Az sem bizonyos a lap szerint, hogy a bojkottot a posta és vasút intézménye a tervezet szerint keresztül fogja-e vinni.

KIRÁLYHIDA. A határon már is nagyon feszült a hangulat úgy a magyarok, mint az osztrákok részéről. Az osztrákok mindenképpen kellemetlenkednek a Magyarországra utazóknak. Tegnap amerikai magyarok érkeztek, ezekkel is igen nyersen bántak és egy asszonyt két gyermekével visszaküldtek a határon. Egy pár vidám percet szerzett az a hír, hogy a bécsi hordárok is bojkott-

MŰVESZET

Rózsa Lajos Amerikába megy.

BUDAPEST. Rózsa S. Lajos, az Operaház kiváló művésze, az üldöztetés miatt, amelyben része volt, családjával együtt Amerikába költözik. A művész nemrégiben bejelentette a lakáshivatalnál, hogy Andrassy-utji lakása megürül s hogy 600 ezer koronáért bitoralt is eladja. A lakáshivatalnál egész sereg igénylő jelentkezett a legutóbb megtartott tárgyaláson azonban kiderült, hogy a berendezés sokkal nagyobb értéket képvisel, ezért a lakáshivatal az árvízszállító-bizottsággal együtt, helyszíni szemlén jelöli meg a berendezés árát.

* Parsang tündere. Az operette világpiacán elsőrendű márkának elismert Kálmán Imre legújabb nagy operettjével öröklötte hírnevét. A müncheni bohémvilág és arisztokrácia találkozásából épült fel a Parsang tündere librettója, amely kedvesen és leleményesen megalkotott bonyodalom után juttatja egymáshoz a fiatal magyar magnás pártot és a szép német grófnőt.

* Magnás Miska és a nyári színház hatalmas színpadán fokozottan érvényesülő Büvös vadász látványos nagy opera töltik ki a két első színházi estét. * Uj műsor a Modern Kabaréban. Ma teljesen új műsort mutat be a kabaré. Színpad kerülnék „A Lelcsi bácsi” és „A Büvös szék” című kacagtató bohozatok.

* A mozgókéneszínházak műsora. Június hó 24. csütörtökön az Apollóban: Igazságval. Dráma 5 felvonásban. Az Urániában: Könyv és mosoly. Társadalmi dráma 5 felvonásban.

* Baby — az Urániában. A közönség kedvence moziművésze, a kis Márta Osborn játsza a Könyv és mosoly című négy felvonásos dráma vezetőszerepét. A kép különben egyike a Pathé filmgyár legjobb filmjeinek. Még csütörtökön és pénteken kerül színpadra az Urániában.

* Pathé film az Apollóban. Egy hat felvonásos társadalmi drámát mutatott be ma este az Apolló színház, amely minden vonatkozásban megérdemli az érdekes jelzőt. A kitűnő kép még két napig szerepel az Apolló műsorán.

A mai valutapiac.

A dollár esése még mindig tart. Az amerikai pénz iránt semmi érdeklődés nem mutatkozik és ára napról-napra zuhan, mai árfolyama 110-115, lei 345-350, márka 465. Temesváron hasonló a helyzet. Lei 355, márka 465, dollár 115. Bucuresti: korona 28.60, dollár 87, márka 128. Budapest, június 20. Napoleoni 572-580, font 655-49, dollár 159-175, frank 1310-1300, márka 473-80, lei 392-99, bécsi kifizetés 102-107. Zürich devizapiac: Berlin 14.25, Washington 5.49, London 21.86, Páris 43.65, Budapest 3.10, Bécs 3.75.

Mathé Rózsi a Vigaszínházban.

BUDAPEST. A magyar főváros színházi világát nagy izgalomban tartja az a hír, hogy Petráss Sári ismét operettművésznőként lép fel Jean Gilbert a „Hermelines nő” című operettjében, amint az tervezve volt. A művésznőt a Vigaszínház leszerződte nyári vendégszereplésre a Hermelines nőbe. Petráss Sári azonban férje, Sommerhof ur engedélyétől tette függővé az újból való színpadra lépést. Sommerhof ur nyilatkozik az engedélyt nem adta meg és ekkor a Vigaszínház igazgatósága Cséry Idára, a budapesti előkelő társaságok egyik gyönyörű szép tagjára gondolt, aki már rendszeresen próbált is az operettből. Tegnap Cséry Ida, aki közel rokonságban áll a báró Dánissal családdal, arról értesítette a Vigaszínházat, hogy a szerepet nem játsza el. A Hermelines nő bemutatóját július első felére halasztották el és a főszerepet az aradi születésű Mathé Rózsi operabájosnő játsza el, aki legutóbb nagy sikerrel vendégszerepelt az Operaházban a Carmenben.

oooooooooooooooooooo

Egy kis tévedés.

A CPE. igazgatósága felhívást intézett az erdélyi magyar vasutasokhoz, hogy selymódó osztrák gyermekeket fogadjanak el nyaralztatásra. A hirdetés még nem szól arról, hogy a felszólítottak ajánlkoztak-e s akad-e egyetlen magyar vasutas, aki osztrák csemétéket vállalt gondozásba. Mi azonban kételkedünk abban, hogy ez megtörtént volna. Nem egyébként, de amíg a megtépett Magyarországon magyar anyák gyermekei nélkülöznek, kevés a kenyérük ahhoz, hogy osztrákokat tápláljunk. Meglehet azonban, hogy az említett felhívásba csak tévedésből került bele az osztrák szó s magyart akartak írni s azt is le akarták szögezni, hogy a nyaralztatandó gyermekek mellé megadják rendszeresen a fizetést is a vasutasoknak.

Simonyi-Semadamot távozásra szólították fel.

(Apponyi, vagy Ráday gróf lesz az új miniszterelnök.)

BUDAPEST. A magyar kormány távozását befejezett dolognak kell tekinteni. A lemondás aktusával valószínűleg csak addig várnak, amíg a miniszterelnök és a kormány vidéken levő tagjai ismét Budapesten lesznek. Mindenki érzi, hogy most nem egyszerű kormányváltásról van szó, hanem ez körülete lesz azoknak a jelentőségteljes politikai eseményeknek, amelyek előkészítői lesznek az igazi konszolidációnak. A mostani kabinet gyöngének bizonyult erre a munkára és ezért távoznia kell. Ezt kívánja a miniszterelnök pártja, a keresztény nemzeti egyesülés pártja s ehhez csatlakozott a nemzetgyűlésben többségben levő kisgazdák pártja. Az utóbbi napokban már többször kapott felhívást Simonyi-Semadam miniszterelnök saját pártjától, hogy adja át a helyét hivatottabb vezetőnek. Rassay és Hencz képviselők is felszólították nyilvánosan a miniszterelnököt, hogy mondjon le. de Simonyi halasztást kért a választások befejezéséig. Most már sem a keresztény

párt, sem az agrár párt nem óhajtja tovább támogatni a mostani kormányt. A magyar politikusok egytől-egyig abban látják a megoldást, hogy vagy Apponyi Albert vegye kezébe a kibontakozás munkáját, vagy más régi politikusok mutassanak irányt az országnak. Sokan emlegetik Ráday Gedeon gróf nevét, mint aki erős kézzel tudna rendet tartani az országban. Ma váratlanul visszaérkezett Budapestre Rubinek Gyula miniszter és úgy intézkedett, hogy sürgős értekezletre gyűlés össze az agrár párt összes képviselőit. Komoly politikusok túlhaladott álláspontnak tartják a Rubinek-kormány-féle kombinációt. A helyzetet különösen kritikusá tette a bojkott, amelyről a kormány szinte tudomást sem vett. Legvalószínűbb, hogy a kormányzó a bekövetkezett kormány lemondás után Apponyi Albert grófnak ajánlja fel a miniszterelnökséget s ha ő még nem vállalkozna, kerül előtérbe Ráday gróf személye.

HIREK.

Aggregényadó Bulgáriában.

Russzankból ismertük: A bolgár képviselőház asztalára parlamenti kezdeményezésre egy törvényjavaslat került, mely a nem-házass polgárokat állami adó fizetésére kötelezi. A javaslat szerint minden férfi bolgár alattvaló, aki 30-ik életéve betöltéséig nem kötött formális házasságot, vagyona-hoz mért aránylagos évi adót fizet. Ezt az adót az elvált és bizonyos időn belül újra meg nem nősültek is fizetni tartoznak. Az adófizetés alá csak az özvegyen maradtak nem tartoznak. A törvénynek visszaható ereje lesz, úgy, hogy minden nőtlen férfi nem a törvény életbeléptetése napjától, hanem a 30-ik év betöltése idejétől visszamenőleg lesz köteles megfizetni az adót. A kormány a javaslatot magáévá tette s azt a ház rövidesen meg fogja szavazni.

— HELYÖRSÉGI SZEMLE. Ma reggel Aradra érkezett Damaschianu tábornok, temesvári divízióparancsnok és alzóna-parancsnok, aki megszemléli az aradi helyőrséget.

— A városi és megyei közéletmozgalmi bizottság ma délelőtt tartotta alakuló ülését a vármegyei prefektúra fogadó termében. Ezen az ülésen választották meg a bizottság elnökét és annak tagjait. A bizottság elnöke dr. Avramescu Vazul vármegyei prefektus lett, tagjai dr. Crisan Aurél városi prefektus, Daschivici ezredes, helyőrség parancsnok, Zima Tibor kamarai főtitkár, Ádám György a Viktória igazgatója, a gazdasági felügyelő és négy szakértő.

— AUTÓK ÁRVERÉSE. A Hadkiegészítő parancsnokság tudomásra hozta, hogy július hó 19-én Jassiban autómobil gépek kerülnek nyilvános árverésre, mely árverésen mindenki megjelenhet.

— AZ IPARÜGYOSZTÁLY vezetését az államrendőrségtől ma átvette Zubor Andor városi tanácsnok.

— MEGHÍVÓ. Az „Aradi Önkéntes Tűzoltókar” 1. évi július hó 4-én délelőtt 10 órakor a városi háza emeleti kistermében tartja meg évi rendes közgyűlést melyre a kar működés, alapítás, pártoló és tisztelőihez tagjai ezután le meghívhatnak. Tárgyszorok: 1. Elnöki jelentés az elmúlt évről. 2. Zárószámadás. 3. Évi költségvetésjavaslat. 4. Megüresedett állások betöltése. 5. Indítványok. A parancsnokság nevében: Záray Jenő, elnök.

— KÖRÖSFÖI KRISCH ALADAR MEGHALT. Az egész magyar művészvilág osztatlan nagy részvéte mellett temették el Körösfői Krisch Aladár festőművészt. A végítéletességén megjelent a kormány képviselőjében Haller István közoktatásügyi miniszter, ott voltak még Pekár Gyula, Szász Károly, Bárczy István és az elhunyt sok barátja, művésztestvérsége és tisztelője.

— SZASA GORODINSZKY világhírné orosz zongoraművész már Aradra érkezett és a hó 27-én este 8 óra körül tartja egyetlen hangversenyt a Kulturpalotában. Jegyek Blochnál váltakoznak.

— A MAGYARÁDI GRÓF JELÖLT-SÉGE. Lapunk május 22-iki számában fentí címen cikk jelent meg. Gróf Messelrode Károlyról hitelesen beszerezett adataink igazolják, hogy ama közlemény téves információ alapján íródott. Dr. Gróf Messelrode Károly most nagyváradi ügyvéd, ahol közéleti tevékenysége folytán széleskörben ismert.

— Betörés-tervező. Az éjjel elfogták Harmath György rovimultu fiatalembert, aki Pollák Rudolf Szabadság-téri és Varis Imre Asztalos Sándor-utcai kereskedők üzletének záraitól gipszlenyomatokat készített. A betörést előkészítő Harmathot letartóztatták.

— Hangváltárakat, hangjegyeket magánáron vesz Karpai.

— MEGSZÜNT ALLATBETEGESÉG. Grina rendőrszolgálat hírdetményben teszi közzé, hogy Aradon a ragadós aszt- és körömfajda megszűnt.

— APROPENZ-ANKET. Holnap délelőtt 10 óra dr. Robu János polármester aprópenz-ankétot hívott össze a városi háza.

— A LEGKÖZELLEBBI REPATRIÁLÓ VONAT július 8-án indul el Aradról. A repatriáló hivatal értesíti a közönséget, hogy jelentkezők csak július 4-ig lehetnek az utóvelekt kiadását 5-én korlátoz meg.

oooooooooooooooooooo

1 : 1

Ne adjatok sehol és soha többet a leudrt az annak idején hivatalosan megállapított árfolyamról, mert a koronabankiagyek bevitelével be kell látnia a bukkaresti kormányhoz, hogy még az az árfolyam is magas, tulajdonosan magas. 1:1 arányban kell beváltani a korondt! Követeljük! Követeljük ezt mindenki: magyar, román és szász, szegény és gazdag, férfias nő, mert csak így menekülhetünk meg a gazdasági válságtól. Jövünk forog kockán, cselekednünk kell!

Kizárt művészek.

BÉCS. A magyar képzőművészek egyesülete legutóbb tartott ülésén a proletárdiktatura alatt tanúsított inkorrekt és nemzetellenes magatartásuk miatt tagjai sorából kizárta a következő képzőművészeket: Berény Róbert, Pór Bertalan, Uitz Béla, Kernstok Károly, Bíró Mihály, Zsigány Dezső, Tihanyi Lajos, Tipary Dezső, Kornay József, Kmetty János, Vedres Márk, Grossmann Lajos, Vágó József és Pál Hugó. Tagsági joguktól három évre megfosztotta: Totlanszky Sándort és Márfly Ödönt. Rosszallását fejezte ki Beck Fülöp, Medgyessy Ferenc és Györgyi Dénes magatartása felett.

oooooooooooooooooooo

Katonai kamarák felállítását Németországban.

BERLIN. Ebert elnök rendeletet bocsátott ki, melyben ideiglenes katonai kamarák felállítását rendeli el. A katonai kamarák a honvédelmi miniszter és az admirális tanácskozó szervei lesznek. Minden kamara saját kebeléből választmányt szervez, melyek Berlinben tartják tanácskozásait. A kormány ugyanazt óhajtja, hogy a csapatok kérelmét a kamarák útján terlesszék fel, mivel gyakran megtörténik, hogy az ilyen kérelmek nem hivatalos úton kerültek a kormányhoz. Így a kamarák nemcsak a kormány tanácsadói lesznek, de összekötő kapesot képeznek a hadsereg és a parancsnokság között.

Apró hirdetések

Alkalmazás.

MINDENES, ki főzéshez is ért, jó főzéses felvételt. Jelentkezni délelőtti órákban a Dacia kávéházban. 2906

PÉNZTÁRSZÓ és 1 párú lánya felvételt. Kárpáti gyógyszerár. 2907

FIATAL FÜSZERKERESKEDŐ SEGÉD azonnali beépítésre keresetlik. Dávid Vilmos, Erdélyi-ut. 2910

RENKOK keresetlik magas fizetés, ellátás, lakás és 1/2 mellékterület fejében, aki munkaszerető, józan életű, jó magaviseletű és teljesen jártas az összes községi közigazgatási dolgokban. Román nyelv ismerete szükséges. Csak olyan egyén jelentkezzen, aki a fentebbiekhez alkalmazkodik. Az állás június 1-én elfoglalható. Lungu körjegyző, Tynkó. 2912

TANTONÓ, tanító, óvónő nyolcéves fiúcska mellé nappali órákra a szünidőkre keresetlik. Str. Romanului (Zrínyi-utca). 4a, I. em., ajtó 5. 2967

JOBB LEANY, aki varráshoz ért, 8 gyermek mellé magas fizetéssel felvételt. Mayer Ádám, Arad, Str. Bucur (Eötvös-utca) 2. 2967

MAGYAR-NEMET kassza egy kis leány mellé azonnali felvételt. Ney Ernő, Pankota. 2967

INTELLIGENS, szőcsben és hárvonásban perfect hárvonástól keresek közel vidékre. Személyes jelentkezés délelőtti Kapa-utca 6. sz. alatt. 2918

MEGBIZHATÓ boltiszolga jó bizonyítvánnyal felvételt. Cím a kiadóban. 2917

KÉT TISZTESÉGES mindenek az-ékes és egy gyermekleány vidékre azonnali felvételt. Str. L. L. Caragiale (Osiky d.-u.) 2. 2921

SZOBÁLEANYT vagy mindenest keresek magas fizetéssel. Délután 2-4. Dr. Zimmermann, Str. George Popa (Ferdinánd-utca) 7. 2816

TANULÓK és tanulóleányok felvételtnek Kovács szaktákos fizetésben. Bul. Regele Ferdinand (Boros Béni-ter) 9. 2883

PINCÉMESTER, ki a budafoki tanfolyamról jó bizonyítvánnyal rendelkezik, pálinkázásban gyakorlati bir, állandó alkalmazást találhat. Részletek megtudhatóak Aradon, Kornis Testvérek cégnél. 2878

KIFUTÓ FIU és háziszolga alkalmazást nyer Kovács Soma és Társánál, Arad. 2891

FÉMET KISASSZONY keresetlik egy 6 éves kisleány mellé. Cím a kiadóban. 2894

Vétel és eladás.

RÉZKÉNPOR, gépolaj, gyanta, zink-weiss, kapható Samuil Guttmann cégnél. 10301

SŐSBORSZESZES és lvsotomos füveket vesznek. Kardos, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. 2912

ELADÓ kasszán, függőlámpa, villany-ágy és ág, konyhaszekrény, ételhordó, téli kácsi, porcellán lámpa, Tolnai László, viaszos szőcs, szabó Vasolai, fekete gilet, aranyozott lámpa tükör. Edul Ferdinand I. (József főherceg-ut) 10, I. em., 2. 2867

ELADÓ BUTÓROK. Különböző jókban lévő butorok eladó. Voti és Sebők, Str. Horia (Széchenyi- és Batthyány-utca) sark. 2911

ORAS ÜZLETBERENDEZÉS felszerelés-vel együtt eladó. Jakab István, Szapáry-utca. 2909

FÉKETE ANALIN kitűnő minőségű kesztyűben is kapható. „Adria” keze-ásta, Szarvas-utca 3. 2814

FIATAL RATTLER KUTYA eladó. Str. L. Caragiale (Calky G.-u.) 2, délután 2-3-ig. 2920

ANTIK porcellán, butort, magas áron vesz Salon Artistique Boulevard Regina Maria (Andrássy-ter) 21, I. balra. 597

A dollár alkonya.

A dollár, a büszke amerikai pénz, amely még alig két hónappal ezelőtt közelebb állt a háromszáz koronához, mint a kétszázhoz, hirtelen lezuhant 110-re és ha az esés meg nem áll, rövidesen 90, sőt 80 koronáért is lehet vásárolni dollárt. A dollár hirtelen esésének okáról egyik előkelő aradi bankigazgató a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Arad és Temesvár pénzpiacára egyáltalán nincs hatással a berlini, zürichi, bécsi vagy budapesti tőzsde és az ott kialakult árfolyamok. Aradon kimondottan a kereslet és a kínálat szabja meg a valuta árát, függetlenül a nagy metropolitok árhullámzásától. Annak kiején, amikor a dollárt még lehetett Budapestre csempészni, vállalkozó szellemű emberek rengeteg mennyiségű dollárt vittak fel a magyar fővárosba és akkor itt a dollárnak magas ára is volt. Most azonban már nem viszik fel a dollárt, mert Budapesten nincsen román lebelgyezési korona, a magyar koronának pedig Aradon nincs vásárló értéke.

Ilyenformán a csempészség is megszűnt. A dollárt nem lehet elhelyezni. Amerikából folyton jönnek haza emberek, akik sok dollárt hoznak magukkal és az aradi bankok igyekeznek, új piacot keresni dollárjaik számára. Mintegy 50.000 dollár van ma Aradon részint magánosok, részint a bankok birtokában és nagyon nehezen lehet a dollárnak új piacot találni. Kereskedők vásárolnak csak dollárt és akármilyen olcsón vásárolnak, Belgrádban, Bucuresiben, vagy a román kikötővárosokban még olcsóbban vásárolhatnak. Ma legrosszabb spekuláció a dollár és a bankok június hónapban nagy összegeket vesztekett dollárspekuláción. Ha az esés továbbra is tart, nem sokára egész olcsón lehet majd vásárolni amerikai pénzt.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

Cenzurát: Alexandra Fragina.

Részvényalírási felhívás.

Az Aradi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság f. évi június 30-án tartott rendkívüli közgyűlésének határozata alapján alaptőkéjét 10.000 drb. egyenként 200 korona névértékű részvény kibocsátása által 4 millió koronáról 6 millió koronára emeli föl. Az e végből kibocsátott részvényeket első sorban a régi részvényes birtokosainak ajánljuk fel, a következő feltételek mellett:

1. Minden két régi részvény, illetőleg az 1919. és az 1920. évi rendes közgyűlések határozata alapján kiadott részvénybefizetési elismervényeken alapuló két-két részvény birtoka egy-egy új részvény átvételére jogosít.

2. A részvények kibocsátási árfolyama: 220 korona, amelyhez belfüggetlenül és a költség fejében részvényenként 10 korona fizetendő la. Ezen átvételi árfolyamra részvényenként 70 korona az elővételi jog gyakorlása és a jegyzés alkalmával, a fennmaradó összeg az igazgatóságunk erre vonatkozó értesítése után, legkésőbb 2. évi december 1-ig fizetendő la.

3. Az elővételi jog és a jegyzés folyó évi június 21-től folyó évi július 15-ig gyakorolható. A jegyzés alkalmával azon részvények, illetőleg részvénybefizetési elismervények, esetleg az azokat helyettesítő letéti jegyek, amelyek alapján az elővételi jog gyakoroltatik, lebelgyezés végett bemutatandók.

4. A régi részvényesek által át nem vett részvényeket az igazgatóság jogosítva van más jelentkező részvényesekkel között a kibocsátási árfolyamnál nem alacsonyabb árfolyamon elhelyezni.

5. Az új részvényekre lefizetendő 2.300.000 koronából 1.000.000 korona a részvénytőkéhez, 200.000 korona az ingatlan-értékesítéskénti tartalékalaphoz, a fennmaradó összeg a belfüggetlenül és a kibocsátási művellettel járó összes költségek levonása után a rendes tartalékalaphoz fog csatolattani.

6. A befizetések után, amelyek egy összegben egyszerre is teljesíthetők, a befizetés napjától 1920. december 31-ig 5% kamattal fog térítettni. 1921. január 1-től kezdve az új részvények a régiakkal egyenlő jogokban részesülnek.

7. Az új befizetésekéről szóló elismervények az igazgatóság értesítése után fognak új részvényekre kiadásra kerülni.

8. A késedelmes befizetésekre nézve az alapszabályok intézkedései fognak alkalmaztatni.

Arad, 1920. június 20.

Az Aradi Általános Takarékpénztár

Részvénytársaság igazgatósága.

2712

Fogászati műterem. Dr. RADNAI SI FRIEDRICH.

Foghuzás, fogtömés, aranykoronák, aranyhidak és fogsorok készítése. I. I. Bratlanu (Waltzer-u.) 1.

Fratii Apponyi cipő-, kalap- és

uridivatáruháza

ARAD, József főherceg-ut 7. szám. 10001

!! Kereskedők figyelmébe !!

Legelőszőbb bevásárlási forrás fűszer-, gyarmat-, cukor-, fűszér- és pipero áruházban. 7044

Darvas cég nagykereskedésében

Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. — (Városházával szemben lévő utca.)

Belvárosban

üzlethelyiségekkel, nagy száraz pincével, három szoba, fűdőszobával rendelkező magánház, 2 három szobás lakással rendelkező ház; emeletes ház, továbbá több kisebb-nagyobb bér- és magánház eladó. Elfoglalható lakások. Bővebbet Wallinger hirdetőjében Lásd-utca. 2867

Lehetőleg nagyobb szobában

cementárugyári

gépberendezést

megvételre keresek. Részletes kimerítő ajánlatokat kér.

Dr. Pap Lajos,

3915 építkezési anyagok raktára

Aranyosgyéres, (Torda-Aranyos megye.)

320-1920. sz. Morodai körjegyzőtől.

Hirdetmény.

Jegyzői irodám részére keresek egy-egy adóügyekben teljesen jártas írno-ak. Fizetés: havi 900 kor. mellékjövdelem, koszt és lakás. Szorgalmához képest fizetés és mellékjövdelememelés. Csak kizárólag elsőrendű munkások jelentkezzenek. Ajánlatok okmányokkal Moroda, 1920. június hó 18-án.

Gurgu Miklós,

3914 körjegyző.

Eladó

1500 hectoliter

I. osztályu nagyobb rész teljesen új hordó. Értékazhatni.

Dr. Tagányi Sándornál

Str. Consistorialul (Batthyány-utca) 24.

A helybeliek és vidékiek

találkozó helye M. Csizomnál a városkázával szemben lévő csinosan berendezett „Unirea” (Milealim) szőlőszarok és étteremben van, ahol mindenkor izletes étel, tisztán kezelt hegyaljai borok, frissen ocsolt sör kapható pontos kiszolgálás mellett. 2844

Kitűnő zóna reggeli. Esténként oliganyzsa.

6 LOERÖS benzínmotor 4-es csatlószerkénnyel teljesen kijavítva, úszaképes állapotban eladó. Mészáros, Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 104. 10301

KIS SŐSBORSZESZES füveket legmagasabb áron bevált Weiss gyógyszerár-Isan Kálmán-u. 48. 2846

NEGY KERETES PUHAFAPÜRESZREKZ kerestünk egy teljesen álló igazgatót. Csakis a puhafatermelés összes ágában, az erdő-fűrészüzem, ugyancsak az üdési részben kimutatható nagy praktizál birak ajánlati vétetnek figyelembe. Ajánlatok fizetési igény és referenciák megadásával „Puhafa” jellegre a lap kiadójába kértetnek. 2872

GŐZLOCOMOBIL nyolcos, eredeti magángár, az éghőrs eladó. Kovács Soma Társánál, Arad. 2882

KÉT ÚJ HATSZEMÉLYES, FEHÉR damasztabroz a hozzávaló hat szálvétélval, sürgősen eladó. Florián-utca 14, jobbra Kleinéknál. 2893

ÖTEVES fejőstehén, egy gyermekkecske, bélyegző, egy pár 42-ös fekete férfi cipő. Cím: Wallinger hirdetőjében Lásd-utca. 2895

HASZNALT ÓLOM megvételre keresetlik. Bővebbet a kiadóban. 2908

Ingatlan.

MIHÁLY-UTCA 48. számú ház eladó. Bővebbet Borona-utca 16. sz. 2903

Különféle.

2000 HL. pincéhelyiség azonnali kiadó. Dohány-utca 6a. 2833

BÉRBE vennék egy jó hangu zongorát. Str. Consistorialul (Batthyány-utca) 28, I. emelet. 2900

KI VENNE magához nyolcasos leánykát szoptatás és ellátásra. Str. Ciontea (Pólteneberg-utca) 20. 2867

KESZ FERFI INGEK finom sephiből minden számban, rendelkezésre készít saját anyagból is, inget, gallert, alcsodadrágot és nyakkendőket a Berán-féle fehérmű és nyakkendő gyár, Arad, Perényi-utca 4, I. em. Ugyanott tanuló leányokat fizetéssel felvevünk. 2906

KÉT ES FÉL EVES egészséges fiúgyermek örökbe adatik. Tudakozódni lehet Str. Alexandri (Salacz-utca) 4, I. e. Reinhardt Jolán. 2919

Aranyat, ezüstöt

bármily mennyiségben vesz

Központi Aranybevitő ékszerész

Bul. Reg. Ferd. (József főherceg-ut) 12.

IGYÉK

ménos-magyaradi

cognacot.

Kapható mindenütt. 2808

Új és egyszer használt

jutazsákok

kaphatók 2807

Mauritiu Engel-nél

Arabizományi iroda, László Vilmos-utca 2.

Csunya nők szépek,

szép nők szebbek

lesznek a HAJÓ-S-FÉLE

DORÉ-CRÉME

használat után 10175

Hajfestő „Melogen”

elismert legjobb gyártmányú fekete és barna színekben. Ár 35 K. Fent szerk kaphatók

Hajós gyógytárban

Aradon, Boulevardul Ferdinand I. 22.